

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2013. január

Dátum:

2013. február 22.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KOMMUNIKÁCIÓS TÁRSASÁG ÉS STRATÉGIAI ELEMZŐ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	2
KORMÁNYRENDELET A VÍZTÁROZÓK MEGVALÓSÍTÁSÁRÓL	2
<i>Intézkedés</i>	2
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	2
<i>SWOT elemzés.....</i>	3
A HORTOBÁGYI GÉNMEGŐRZŐ ÁTTELEPÍTÉSE A NEMZETI PARKHOZ	4
<i>Intézkedés</i>	4
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	4
<i>SWOT elemzés.....</i>	4
A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TÖRVÉNY HATÁSAI	4
ZSEBSZERZŐDÉSEKKEL ÉRINTETT NEMZETI PARKI TERÜLETEK VISSZAVÁSÁRLÁSA	5
A ZÖLD KÖZBESZERZÉSRŐL SZÓLÓ KORMÁNYRENDELET TERVEZETE	6
<i>Intézkedés</i>	6
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	6
<i>SWOT elemzés:.....</i>	6
EGYÉB POLITIKAI TÉMÁK	8
AZ LMP KRITIKÁJA A KORMÁNY KÖRNYEZETPOLITIKÁJÁRÓL.....	8
SZABÓ MARCEL ÉRTÉKELÉSE A KÖRNYEZETVÉDELEM HELYZETÉRŐL	9
KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS AZ EU VÍZÜGYI IRÁNYELV MEGSÉRTÉSE MIATT	10
AZ ATOMENERGIA-HIVATAL ÉS AZ ENERGIAHIVATAL ÖSSZEVONÁSÁNAK KÖRNYEZETBIZTONSÁGI VONATKOZÁSAI	11
KÜLPOLITIKAI ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	12
ROMÁNIAI TÖRVÉNYTERVEZET A CIANIDOS BÁNYÁSZATI TECHNOLÓGIA ALKALMAZÁSÁNAK BETILTÁSÁRÓL	12
LENGYEL GMO TILALOM	12
AZ EU HULLADÉK KERETIRÁNYELV FELÜLVIZSGÁLATA.....	13
AZ EURO-VI SZABVÁNYRENDSZER BEVEZETÉSE	14
BIZOTTSÁGI JAVASLAT AZ ELEKTROMOS TÖLTŐÁLLOMÁS-HÁLÓZATOK KIÉPÍTÉSÉRE	15
A NÉMET ENERGIAFORDULAT HATÁSAI	16

Vezetői összefoglaló

2013 januárja mind jogalkotási, mind szakpolitikai szempontból eseményszegény időszak volt. A hónap legfontosabb környezetpolitikai eseményei az 2012-es év értékeléséhez, a 2013-as évre kitűzött célokhoz és a 2013. januárban hatályba lépő, korábban meghozott jogszabályokhoz kapcsolódtak.

A csekély számú. januárban meghozott kormányzati intézkedés közül kiemelkedik a Sík- és dombvidéki tározók létesítéséhez és rekonstrukciójához kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 12/2013. (I. 22.) Korm. rendelet, amelynek célja az aszálykárok enyhítését szolgáló, vízkár elhárítási, illetve öntözési célú tározók megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt ügyé nyilvánítása és a hatósági eljárások gyorsításával a beruházások mielőbbi megkezdésének és a tározók üzembe helyezésének elősegítése.

A tárgyhónapban nyílt először lehetőség a „zsebszerződés-gyanús” ügylettel érintett természetvédelmi területek kisajátítását célzó 2012-es kormányintézkedések értékelésére, valamint az év elején hatályba lépett hulladékról szóló törvény hatásainak első felmérésére. Bár teljes körű adatok ekkor még nem álltak rendelkezésre, az megállapítható volt, hogy az országban egyenlőtlenül emelkedtek a szolgáltatási díjak és a változások több esetben helyi feszültségekhez vezettek.

A pártpolitikai szempontból kevésbé mozgalmas időszakot kihasználva több közéleti szereplő is összegző kritikát adott ki a Kormány környezetvédelmi intézkedéseiről. Az LMP politikusai januári nyilatkozataikban annak a véleményüknek adtak hangot, amely szerint a természetvédelem területét a forrás- és szakemberhiány jellemzi és a vízügyi ágazat is szétzilált állapotba került. Az ökopárt szakpolitikusai szerint a környezetvédelmi szakkormányzat egyedül a hulladékgazdálkodás területén mutatkozott aktívnak, de a termékdíjtörvény módosításával és az új hulladéktörvény elfogadásával egy átláthatatlan rendszer jött létre, amelyik alkalmatlan arra, hogy csökkentse a hulladék-kibocsátást és elősegítse a hulladékok minél nagyobb arányú újrafeldolgozását. Szabó Marcel, az ombudsman jövő nemzedékek érdekeiért felelős helyettese a környezetvédelmi szakhatóságok működési körének szűkítését kifogásolta.

Meghozott intézkedések

Kormányrendelet a víztározók megvalósításáról

Intézkedés

A Sík- és dombvidéki tározók létesítéséhez és rekonstrukciójához kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 12/2013. (I. 22.) Korm. rendelet célja az aszálykárok enyhítését szolgáló, vízkár elhárítási, illetve öntözési célú tározók megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek (90 millió Ft feletti és 15 főt foglalkoztató beruházások) kiemelt üggyé nyilvánítása, és a hatósági eljárások gyorsításával a beruházások mielőbbi megkezdésének és a tározók üzembe helyezésének elősegítése.

Fogadtatás és hatások

A víztározó létesítési program szükségességét a 2012 augusztusi országos aszály támasztja alá, amely nyomán a konzervatív számítások szerint is százmilliárd forintos károk keletkeztek a magyar mezőgazdaságban, és amely vélhetőleg hozzájárult az azt követő téli időszak élelmiszer-drágulásaihoz. 2013 januárjában a drágulás jelentős mértékben csak a takarmányárakban volt érzékelhető, de ez az áremelkedés a 2013-es év nyaráig tartó, további fokozatos drágulást vetített előre a magyarországi előállítású alapanyagokból készülő élelmiszerekre. A víztározó program kiépítése a további aszálykárok mérséklése vagy megelőzése mellett hozzájárulhat az öntözéses gazdálkodás elterjesztése és az árvízi védekezéshez is, azaz „középhosszú távon megtérülő beruházásnak” tekinthető. A Kormány döntése értelmében a kormányrendelet összesen 9 tározó közfoglalkoztatás keretében történő létesítésére, illetve rekonstrukciójára tett javaslatot: Kadia Ó-Duna-i tározó (Alsó-Duna völgyi Vízügyi Igazgatóság, Baja), Kislódi-tározó (Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Székesfehérvár), Pazarnyi-tározó (Felső-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság, Nyíregyháza), Rimóci tározó (Közép-Duna völgyi Vízügyi Igazgatóság, Budapest), Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet (Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság, Szolnok), Peresi-holtág (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Gyula), Szabadkígyósi-tározó (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Gyula), Gyepes-tározó (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Gyula) és az Élővízcsatorna-Gerlai-holtág (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Gyula). A helyszínek kiválasztásával kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a kiválasztott tározók többsége síkvidéki, szemben a korábbi kormányzati tervekkel, amelyek több dombvidéki tározó megvalósítását tűzték ki. A síkvidéki tározók megépítésének előnyben részesítése azért helyes döntés, mert a kormányrendeletben ezek a jellemzően alföldi fekvésű tározók közelebb helyezkednek el az öntözési igények felmerülési helyszínéhez (mint pl. a dunántúli térség lehetséges vagy rekonstruálandó dombvidéki tározói).

A kiemelt üggyé nyilvánítással a Kormány egy korábbi célkitűzésének teljesítését igyekszik elősegíteni, amelyet az 1504/2012. (XI.16.) Korm. határozatban fektetett le önmaga számára. A határozatban foglaltak szerint ugyanis a program első ütemében megépítendő víztározókat legkésőbb 2014-ben üzembe kell helyezni. A programért felelős belügyi tárca helyesen választotta kiindulási pontjának, hogy annak minél nagyobb részét közfoglalkoztatottak bevonásával kell megvalósítani. A hatósági eljárások meggyorsítása azonban annak a veszélyét vetíti előre, hogy a beruházások környezetvédelmi, vízügyi kockázatai nem kerülnek részletes, teljesszerű feltárára.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Hozzájárul a víztározók 2014-ig történő üzembe helyezéséhez, gyorsítja a beruházások megvalósulását. ▪ Csökkenti az adminisztrációs terheket. ▪ A víztározók az öntözési igények helyszínéhez közel kerültek kijelölésre.	▪ A gyorsított hatósági eljárások követelménye nem számol a csökkentett létszámú hatósági túlterheltségével. ▪ A program megvalósítása elsősorban a belügyi tárca apparátusára hárul, és nem építkezik a vidékfejlesztési tárca szakmai kompetenciájára.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az aszálykárok megelőzése. ▪ Árvízi védekezés (árhullámok csökkentés vízelvezetéssel). ▪ Öntözéses mezőgazdaság fejlesztése. ▪ Közfoglalkoztatott munkaerő bevonása.	▪ Környezetvédelmi, vízügyi kockázatok nem kerülnek teljes, gondos feltárára. ▪ Vidékfejlesztési tárca és intézményeinek csupán kismértékű bevonása miatt nem érvényesülnek a mezőgazdaság érdekei. ▪ A víztározók üzembe-helyezése nem valósul meg a négyéves kormányzati ciklus végéig. ▪ A program forráshiány miatt megakad.

A hortobágyi génmegőrző áttelepítése a nemzeti parkhoz

Intézkedés

Januári kormánydöntés szerint a Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.-től a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz (HNP) került áttelepítésre a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit (HTGN) Kft.

Fogadtatás és hatások

A döntés a génmegőrzőt a természetvédelmi hatósághoz telepíti, aminek várható hatása, hogy a vagyongazdálkodási jog egy kézbe kerül a szakmai felügyeletet végző szervvel. Ez a lépés várhatóan növeli a HTGN működtetésének hatékonyságát. A döntés nyomán lehetővé válik 6-8 ezer hektár föld hasznosítása, amelyet célszerű családi vállalkozások számára biztosítani, pl. őshonos állatfajok tartására.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A vagyongazdálkodás és a szakmai irányítás egy szervezethez kerül, ezáltal javul a hatékonyság. ▪ A működtetés során a természetvédelmi szempontok jobban teljesülnek. ▪ 6-8 ezer hektár föld válik hasznosíthatóvá.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ A génmegőrző földterületei kiadhatók hasznosításra helyi családi gazdálkodóknak.	▪ Aolitikai támadások a földterületek hasznosításra való kiadásának lebonyolítása kapcsán. ▪ A Nemzeti Park nem rendelkezik megfelelő adminisztratív állománnyal a vagyongazdálkodáshoz.

A hulladékgazdálkodási törvény hatásai

A tárgyhónapban jelentkeztek a 2013. év elején hatályba lépett hulladékról szóló törvény első hatásai. Bár teljes körű adatok ekkor még nem álltak rendelkezésre, az megállapítható volt, hogy az országban egyenlőtlenül emelkedtek a szolgáltatási díjak. Egy kirívó eset volt Debrecen, ahol a sajtóértesülések szerint nettó 20 százalékos drágításról döntött a helyi

önkormányzati testület, illetve Miskolc, ahol bizonyos esetekben közel 80 százalékos áremelkedést is tapasztaltak a lakásszövetkezetek. Mohácson több mint duplájára emelték a szemétdíjat, Kaposváron és Siófokon a lakossági bejelentések szerint pedig burkolt díjemelés történt azzal, hogy szűkítették a szolgáltatások eddigi körét. Feltűnést keltett az is, hogy a Kaposvárt övező térségében 2012. december végén még a települések fizették a szemétdíjat, az önkormányzat rákényszerült, hogy januártól átterhelje azt a helyi lakosságra. Ezek a változások helyi feszültségekhez vezettek. Az év első heteinek visszaszámlálásával kapcsolatban a MSZP fogalmazott meg szakmai kritikát. Az MSZP közleményben kérte az alapvető jogok biztosát, vizsgálja ki, hogy a 2013-ban hatályba lépett hulladékgazdálkodási törvény megfelel-e az ország környezetvédelmi célkitűzéseinek, illetve az uniós elvárásoknak. Az ellenzéki párt szerint a kormányoldal előkészítetlen szabályozása miatt területenként egyenlőtlenül emelkedtek a szolgáltatási díjak. Az önkormányzatok felelőtlen árszabása miatt több helyen előfordulhat, hogy költségvetési forrásból kell majd kiegészíteni a kabinet gazdaságpolitikája miatt is nehéz helyzetbe sodródott hulladékgazdálkodó szervezeteket - állt a párt nyilatkozatában.¹

Zsebszerződésekkel érintett nemzeti parki területek visszavásárlása

2013 januárjára megfelelő mennyiségű adat állt rendelkezésre, hogy meg lehessen vonni a vélhetőleg „zsebszerződésekkel” érintett földterületek visszavásárlásra tett, 2012-es kormányzati erőfeszítések mérlegét. Eszerint a nemzeti parkok igazgatóságai két kormányhatározat értelmében a kisajátításokra összesen 1,050 milliárd forintot kaptak a költségvetés „rendkívüli kormányzati intézkedések” megnevezésű előirányzatából. Továbbá a Vidékfejlesztési Minisztérium a saját vonatkozó előirányzatából 82 millió forinttal bővítette ki ezt az összeget. Mindez a 2013. januári állás szerint 2051 hektár földterület átvételéhez járult hozzá. A hasznosításról a természetvédelmi célok fényében döntenek. Így a területek egy kisebb részét – amelyek a nemzeti park magterületébe tartoznak, illetve amelyeknek azonnali természetvédelmi beavatkozásra van szükségük – az igazgatóság maga kezeli és gondozza. Az ezeken kívüli termőföldeket az állami földvagyon hasznosításának általános szabályai, tehát a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet szabályai szerint, haszonbérleti pályázatok útján kamatoztatják a nemzeti parkok.² Az intézkedés tehát összességében sikeres volt: valóra váltotta a kormányzati szándékot. Lévé a magyar termőföld magyar kézben tartása visszatérő közéleti téma, a szóban forgó intézkedés eredménye felhasználható a kormányzati sikerkommunikációban. A program folytatása javasolt, elsősorban a nyugati határövezethez közel eső nemzeti parki területeken.

¹ http://mszp.hu/video/a_hulladeggazdalkodasi_torveny_felulvizsgalatat_keri_az_ombudsmantol_az_mszp

² <http://kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-minisztérium/parlamenti-allamtitkarsag/az-allamtitkar2/beszedekek-publikaciok-interjuk/visszaszerzett-foldteruletek>

A zöld közbeszerzésről szóló kormányrendelet tervezete

Intézkedés

Januárban jelent meg a Kormány honlapján a zöld közbeszerzésről szóló rendelet tervezete, amely szerint a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó, továbbá a központosított közbeszerzésre feljogosított szervezetek a 2013-as év második felétől meghatározott körben csak zöld közbeszerzéseket kezdeményezhetnek. Ezek pedig a következők: kommunikációs eszközök, információtechnológiai rendszerek, irodatechnikai berendezések, irodabútorok, papírtermékek, irodaszerek, gépjárművek és üzemanyagok. Más szervezetek, illetve cégek önként csatlakozhatnak a zöld közbeszerzéshez, ők cserébe kedvezményt kapnak a hirdetmények ellenőrzési díjából.

Fogadtatás és hatások

Mivel a zöld közbeszerzéseknél nem választható ki nyertesnek a legolcsóbb ajánlat, kizárólag az összességében legelőnyösebb lehet a nyertes. Illetve az értékelendő szempontok között legalább egy olyannak kell lennie, ami környezetvédelmi. Ezekre példa lehet például az építési-bontási hulladék újrafelhasználása, csökkentett anyag- és energiafogyasztás, csökkentett károsanyag-kibocsátás, illetve a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése.³ A zöld közbeszerzési rendszer tehát drágábbá teszi a beruházásokat és többlet szakértői kompetenciát követel mind a közbeszerzést elbíráló szervezeteknél, mind pedig a pályázóknál. Ugyanakkor hozzájárul környezetpolitikai és fenntarthatósági célok eléréséhez, erőforráshatékonyá teheti a beruházásokat és a cégek működését, és közelebb vezethet több európai uniós környezetpolitikai kötelezettség (pl. szelektív hulladék-gyűjtés, üvegházgáz-kibocsátás, energiahatékonyság) teljesítéséhez.

SWOT elemzés:

Erősségek:	Erősségek:
▪ Érvényesíti a fenntarthatósági szempontokat.	▪ Drágábbá teszi a közbeszerzéseket. ▪ Bonyolultabbá teszi a közbeszerzési eljárásokat. ▪ Szubjektív szempontokat emel be a közbeszerzési elbírálásba.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Környezetpolitikai és fenntarthatósági kötelezettségek teljesítése.	▪ nem áll rendelkezésre a szükséges fenntarthatósági

³ http://hvg.hu/gazdasag/20130110_zold_kozbeszerzesek_tervezet

▪ Erőforrás hatékony beruházások és szervezetek.	szakértői kompetencia.
--	------------------------

Egyéb politikai témák

Az LMP kritikája a Kormány környezetpolitikájáról

Jávor Benedek, a Lehet Más a Politika országgyűlési képviselője január 14-én megtartott sajtótájékoztatóján értékelte a Kormány 2012. évi környezetpolitikai intézkedéseit. Az Országgyűlés fenntartható fejlődés bizottságának elnöke annak a véleményének adott hangot, amely szerint a környezetvédelmi szektor már a Kormány megalakulásakor erős üzenetet kapott azzal, hogy a környezetvédelmi tárca helyett egy „alárendelt” államtitkárság jött létre. A politikus szerint ez az államtitkárság nem érvényesítette hatékonyan érdekeit, az érdemi kérdésekben nem emelte fel a szavát és minden konfliktushelyzetben alulmaradt.

Elmondása szerint az államtitkárság egyedül a hulladékgazdálkodás területén mutatkozott aktívnak, bár úgy gondolja, „talán jobb lett volna, ha nem teszi”, hiszen álláspontja szerint a termékdíjtörvény módosításával és az új hulladéktörvény elfogadásával egy átláthatatlan rendszer jött létre, amelyik alkalmatlan arra, hogy csökkentse a hulladék-kibocsátást és elősegítse a hulladékok minél nagyobb arányú újrafeldolgozását. Azt mondta, a természetvédelem területét a forrás- és szakemberhiány jellemzi, gyakorlatilag teljesen szétverték a vízügyet, és a kormányzati döntések miatt 2013. január 1-jétől megbénult a sugárvédelmi hatósági rendszer.

Nyilatkozatának további részében az energiapolitika és klímavédelem területét is bírálta, szerinte a helyzet rosszabb, mint valaha. Hangsúlyozta, hogy a Kormány választási ígéretei ellenére a zöldbank sem állt fel és a százmilliárdos épület-felújítási program sem valósult meg. Szabó Rebeka pedig arra emlékeztetett, hogy 2012-ben az azt megelőző elmúlt évtized legsúlyosabb aszálya sújtotta az országot, de szerinte a kormánynak nem sikerült lépéseket tenni az időjárási szélsőségek hatásainak tompítására.⁴

Szél Bernadett, LMP-s országgyűlési képviselő januári sajtótájékoztatóján bejelentette, hogy pártja egy négy fejezetből álló zöldmunkahely-teremtési koncepciót dolgoz ki, amelyik kifejezetten a megújuló energiaforrások és az épületenergetikai beruházások használatában, valamint a szociális gazdaságba való befektetésben gondolkodik. A gazdaságokat a helyi erőforrásokra akarják fejleszteni amivel párhuzamosan javítanák a regionális közlekedést. Ezért országjárásba kezdenek, hogy annak során megvizsgálják kifejezetten a helyi, szociális gazdaságokat.

Szél Bernadett pártja azon álláspontjának is hangot adott, amely szerint a Kormánynak „semmilyen foglalkoztatáspolitikai víziója nincs”. A képviselő úgy véli, a munkahelyvédelmi akcióterv drága és nem megfelelő hatékonyságú, és csak a már meglévő munkahelyek megőrzésére szolgál, pedig annak újakat is kellene teremtenie. A képviselő a közmunkaprogramról elmondta: ilyen nagy méretű program sehol a világon nincsen, csak két

⁴ http://mandiner.hu/cikk/20130114_az_lmp_szerint_a_kormany_kukaba_dobta_a_kornyezetvedelmet

latin-amerikai országban indítottak hasonló méretűeket, de mindkettőt bezárták, mert nem voltak hatékonyak. „A magyar Kormány viszont nemhogy nem módosítja a programot, de sikerpropagandát varázsolt köré”. Az ellenzéki képviselő szerint azt sem lehet tudni, pontosan hányan vesznek részt a közmunkában. Bevett trükknek nevezte, hogy kétszer számolják el azokat az embereket, akik két különböző időszakban is részt vesznek a programban.⁵

Szabó Marcel értékelése a környezetvédelem helyzetéről

Szabó Marcel, az ombudsman jövő nemzedékek érdekeiért felelős helyettese januári sajtóbeszélgetésen értékelte a hazai környezetvédelem helyzetét és ismertette 2013-as terveit. Szabó Marcel kifogásolta, hogy a 2012-es évben többször is volt arra példa, hogy a környezetvédelmi szakterületek működési körét szűkítették. Ilyen volt szerinte az építési törvény módosítása, amelynek értelmében egyes kiemelt beruházásoknál speciális, sommás engedélyezés keretében nem kell az egyes szakterületeknél folyó külön eljárásokat lefolytatni. Szerinte „a környezetvédelmi mechanizmusok ésszerűsítése, a gazdasági tevékenységet indokolatlanul nehezítő bürokratikus akadályok felszámolása különösen a mostani nehéz gazdasági körülmények között támogatható törekvés. A magyar alaptörvénnyel és az európai értékekkel is ellentétes azonban, ha ez az alapjogok sérelméhez és a természeti értékek alkotmányos védelmi szintjének csökkenéséhez vezetne”.

A 2012 novemberében hivatalába lépett ombudsman-helyettes a 2013-as év feladatairól beszélt, melyek közül az első és legfontosabb, hogy töltődjön meg tartalommal az új alaptörvény azon rendelkezése, amely szerint a természeti erőforrások – különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, legfőképp a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek – a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. Az ombudsman-helyettes elmondta, ezen rendelet fényében kell megfogalmazni azokat az objektív kategóriákat, amelyek alapján a konkrét esetekben meg lehet ítélni, hogy miként teljesül az az alkotmányos kötelezettség, hogy a jövő nemzedékek számára meg kell őriznünk a nemzet természeti örökségét, a földet, az erdőket, a vizet és fajok sokféleségét.

Szabó Marcewl elmondta, az alkotmányos keretet végső soron az Alkotmánybíróság alakíthatja ki, ebben a munkában pedig a jövő nemzedékek érdekeinek védelméért felelős biztoshelyettes szerepe az lehet, hogy javaslatokat, indítványokat fogalmaz meg. A vízkészletek szintén az új alaptörvényben rögzített stratégiai jelentőségével kapcsolatban Szabó Marcel úgy nyilatkozott, a probléma jelentőségét mutatja az az Egyesült Államok

⁵ http://hvg.hu/itthon/20130115_LMP_Humbug_a_kormany_foglalkoztataspolitit

egyes szakmai köreiből nyilvánosságot kapott gondolat, hogy a felszín alatti vízkészletek ne az egyes államok tulajdonába tartozzanak, hanem a nemzetközi közösség felügyelete alá.

A 2013-as év fontos feladatai közül az ombudsman-helyettes kiemelte a gyermekek és környezetük kapcsolatára vonatkozó programot, amely jelenleg azért aktuális, mert a vizsgálatok szerint a gyermekeket sokkal inkább veszélyeztetik a negatív környezeti hatások a felnőtteknél, hiszen a WHO, az ENSZ egészségügyi szervezete kiszámolta, hogy a környezeti hatásokból származó betegségek 40 százalékban a népesség 10 százalékát kitevő öt év alatti gyerekeket sújtják. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy a mesterséges anyagok hatásai jobban megterhelik a gyermeki szervezetet a felnőtténél. Szabó Marcel szerint ezért fontos a környezeti nevelés, azon belül is a „nevelők nevelése”. Így javasolni fogja, hogy az etikaoktatás képzési követelményeibe a környezeti problémákkal kapcsolatos ismereteket is beletegyék.⁶

Kötelezettségszegési eljárás az EU vízügyi irányelv megsértése miatt

Úgynevezett indokolással ellátott véleményt küldött január 24-én az Európai Bizottság Magyarországnak a vízügyi irányelv megsértése miatt indított kötelezettségszegési eljárás keretén belül. Az Európai Bizottság azt nehezményezte, hogy Magyarország (ahogyan Hollandia is) nem biztosította a hajózási és árvízvédelmi célú víztározókkal összefüggő környezetvédelmi és vízgazdálkodási költségek megtérülését, továbbá Magyarország az ipari szereplők által saját célból kitermelt talajvíz költségeit sem számoltatta el.

A Bizottság a Magyarországnak küldött levélben arra szólította fel hazánkat, hogy vízügyi szabályozását egyeztesse az arra vonatkozó uniós szabályokkal. A vízügyi irányelv értelmében a tagállamoknak olyan árpolitikája kell legyen, amely a víz környezetvédelmi és készletgazdálkodási költségeinek figyelembe vételével alakítja ki azt, és ezáltal a víz hatékony felhasználására ösztönöz. A közleményben rámutattak: a vízszolgáltatások költségmegtérülésének fontos szerepe van abban, hogy az irányelv elérje célját, miszerint biztosítani kell a víz jó ökológiai és kémiai állapotát, a jogszabályt pedig fontos eszköznek tartják a vízkészleteknek az emberi tevékenységek általi terhelésének csökkentésében.

A testület mindemellett közölte, hogy bár az uniós országok bizonyos feltételek teljesülése esetén eltekinthetnek attól, hogy a költségeket beépítsék az árakba, de nem hagyhatják teljesen figyelmen kívül a költségmegtérülés elvét. A kötelezettségszegési eljárásokra vonatkozó uniós szabályok szerint országunknak két hónap alatt eleget kell tennie a bizottság követeléseinek, mert ha nem teszi, akkor azt követően a brüsszeli testület a luxembourgi Európai Bírósághoz fordul, hogy érvényt szerezzen követelésének.⁷

⁶ <http://energiaoldal.hu/a-zoldombudsman-ellenzi-az-atomenergia-hivatal-es-az-energiahivatal-osszevonasat/>

⁷ http://hvg.hu/gazdasag/20130124_Ket_honapot_kapott_Magyarorszag_az_EUtol

Az Atomenergia-hivatal és az Energiahivatal összevonásának környezetbiztonsági vonatkozásai

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium januárban jelentette be, hogy vizsgálatba vette egy egységes energetikai hatóság létrehozásának lehetőségét, amely a Magyar Energia Hivatal, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal és az Országos Atomenergia Hivatal összeolvadásával jönne létre. Szabó Marcel, az ombudsman jövő nemzedékek érdekeiért felelős helyettese január 20-ai közleményében elmondta, hogy ellenzi a három hivatal összevonását, és elfogadhatatlannak tart mindenfajta visszalépést a környezetbiztonság, illetve a természeti értékek védelmi szintjében. Szabó Marcel úgy magyarázta, az átszervezés azért veszélyes, mert míg az atomenergia-hivatalnál a biztonság, addig az energiahivatalnál az energiaellátás hatékony biztosítása az elsődleges feladat. A két hivatal összevonása félő, hogy azt eredményezi, hogy a két prioritás közötti választás során a biztonság háttérbe szorul, melynek szerinte beláthatatlan következményei lehetnek. Az ombudsman-helyettes úgy látja, ha a fejlesztési minisztériumban megfogalmazott elképzelés megvalósul, könnyen lehet, hogy az alapjogokat fenyegeti, és alkotmányossági aggályokat vethet fel, ezért nem kizárt, hogy ombudsmani vizsgálat és akár még alkotmánybírói indítvány is követi.⁸

Ugyanebben a témában közleményt adott ki Aszódi Attila, a BME Nukleáris Technikai Intézetnek igazgatója is, aki szerint nemcsak nemzetközi egyezményeket és irányelveket dobna sutba a kormányzat, de akár katasztrófahelyzetet is előidézhethet, ha az Országos Atomenergia Hivatalt a Magyar Energia Hivatal alá helyezik. Aszódi állítása szerint: egy ilyen összevonás súlyosan sértene több, Magyarország által elfogadott nemzetközi egyezményt és irányelvet, ráadásul életveszélyes helyzetet teremthetne, mivel figyelmen kívül hagyná, hogy a nukleáris szakmában a biztonság az, ami minden más szemponttal szemben elsőbbséget élvez. Márpedig Aszódi szerint ez eleve szembenállásba ütközhet az energiahivatal alapfeladatával; miszerint a MEH az energetikai szektor versenyszabályozása mellett az ellátásbiztonságot kell elsődlegesen szem előtt tartsa. Aszódit idézve: „Ha összevonják az energiahivatalt és az atomenergia hivatalt, az új nagyhatóság vezetőjének döntését mi fogja vezérelni: a nukleáris biztonság vagy az áramellátás biztosítása? Ilyen egyszemélyi konfliktushelyzet lehetőségét a törvényhozó nem építheti be a rendszerbe! Ez minden józan elvvel ellenkezik!”

⁸http://www.portfolio.hu/vallalatok/a_zoldombudsman_is_kiallt_az_atomenergia-hivatal_mellett.178508.html

Külpolitikai és nemzetközi kitekintés

Romániai törvénytervezet a cianidos bányászati technológia alkalmazásának betiltásáról

Januári sajtóhírek szerint törvénytervezetet nyújtott be a bukaresti törvényhozásban két kormánypárti parlamenti képviselő a ciántechnológia betiltásáról. A 2012. decemberi választásokon a szociáldemokrata párt listáján bejutott, de a romániai Zöld Párt színeiben mandátumot szerzett Remus Cernea és Ovidiu Lane javaslata szerint a jogszabály kihirdetését követő hat hónapon belül megszűnne Románia területén a cianidos alapú bányászati tevékenység. Az érintett ipari társaságok számára kétéves határidőt szab meg a javaslat arra, hogy új, környezetkímélő technológiával folytassák a kitermelést.⁹

A zöldaktivistaként is tevékenykedő Cernea - aki 2012-ben fél évig Victor Ponta kormányfő környezetvédelmi ügyekben illetékes tanácsadója volt - elmondta, kezdeményezésük az Európai Parlamentben 2010 májusában elfogadott, a ciántechnológia alkalmazásának teljes körű európai beszüntetését szorgalmazó ajánlását vette alapul. A brüsszeli törvényhozás határozata is azt bizonyítja, hogy a kontinens országaiban határozott politikai akarat nyilvánul meg a környezetet és a lakosságot veszéllyel fenyegető ciántechnológiával szemben – fogalmazott a képviselő. Nem szabad elfelednünk a 2000-ben bekövetkezett tiszai ciánszennyezés máig kiható következményeit - nyilatkozta a román honatya, aki szerint a színesfémek kinyerésére léteznek környezetkímélő technológiák. Cernea annak ellenére maradt derűlátó a kezdeményezése sikere kapcsán, ha egy hasonló, többek között Eckstein-Kovács Péter egykori szenátor által kidolgozott törvénytervezet évekkel ezelőtt nem került elfogadásra a román parlamentben. A szociáldemokrata képviselő meggyőződését fejezte ki, hogy a törvényhozásban kétharmados többséggel rendelkező Ponta-kormány nem fogja engedélyezni a kanadai-román Rosia Montana Gold Corporation Verespatakra tervezett bányaberuházását. A kormányfő ugyanis még 2012-ben leszögezte, hogy a projektnek három feltételnek kell eleget tennie az engedélyezéshez: nyújtson garanciát a környezet védelmére, lehessen újratárgyalni a szerződést, továbbá mindenféle lobbitól és politikai befolyástól mentesen történjen a beruházás.

Lengyel GMO tilalom

A lengyel kormány elfogadott rendelete szerint január 28-tól nem lehet engedélyezni a génmódosított haszonnövények termesztését. A tilalom a gyakorlatban a Monsanto MON 810 kukoricájára és a BASF Amflora burgonyájára vonatkozik, mivel néhány európai államban ezeknek van termesztési engedélyük. A lengyel tilalommal együtt összesen már nyolc

⁹ <http://erdelyfm.ro/betiltanak-a-ciantechnologia-alkalmazasat-a-banyaszatban-romaniaban/>

európai uniós tagállamban valósult meg teljes GMO-tilalom. Emellett 2012 márciusában Nagy-Britannia leszavazta a génmódosított növények termesztésének európaszerte történő liberalizálására vonatkozó dán javaslatot. Az európai GMO-vitában az újonnan csatlakozó államok változtatták meg az erőviszonyokat, az engedélyezéspárti csoport elvesztette abszolút többségét, így a jövőben uniós szinten biztosan nem lesz szabad a GMO-k termesztése.

A lengyel döntéssel kapcsolatban a Lehet Más a Politika közleményben mutatott rá, hogy mivel az átporzás és más szennyezések az országhatárokon keresztül is megvalósulhatnak, a Magyarországon korábban bevezetett nemzeti tilalom önmagában nem elegendő, a biztonság garantálásához regionális együttműködésre van szükség. Az LMP ezért arra kérte fel a magyar Kormányt, hogy gyakorlatban is szerezzen érvényt az országgyűlési határozattal megerősített GMO mentes Alpok-Adria Régió-kezdemenyezésnek. A Szabó Rebeka és Jávor Benedek által jegyzett közleményben, az ökopárti képviselők annak a véleményüknek is hangot adtak, amely szerint a 2013-at megelőző évek magyarországi tapasztalatai szerint a hatósági kontroll szigorításával, a bevizsgáló laboratóriumok fejlesztésével, a vetőmag-import hatékonyabb ellenőrzésével, hosszabb távon pedig a vetőmag-önellátás megteremtésével lehetne minimálisra csökkenteni a veszélyt, mely a magyar gazdákat és termőföldeket fenyegeti. Uniós szinten pedig azt javasolják, hogy a szabadon forgalmazható, genetikailag módosított összetevőket tartalmazó élelmiszerek feltűnő jelölését, illetve a GMO-cégek és a hatóságok személyi összefonódásainak megszüntetését érik el. A párt véleménye szerint nem a csak ipari módszerekkel, hatalmas környezetszennyezéssel termeszthető, a társadalom és az ökoszisztéma számára megengedhetetlen kockázatot jelentő GMO-kra, hanem a tájfajtákra, a természetkímélő gazdálkodásra és a munkaintenzív technológiákra kell építeni a magyar mezőgazdaság jövőjét.¹⁰

Az EU Hulladék keretirányelv felülvizsgálata

Az Európai Bizottság január 25-ei bejelentése szerint megkezdte a Hulladék Keretirányelv felülvizsgálatát, amely során az uniós testület új újrahasznosítási célkitűzéseket jelöl ki, valamint olyan eszközökre tesz javaslatot, amelyekkel ösztönözhető a hulladékok eltérítése a lerakóktól. Az előzetes tájékoztatás szerint az új célkitűzések a háztartási, építési és csomagolási hulladékok újrahasznosítási szintjét fogják érinteni, valamint a biológiailag lebontható hulladékok lerakásának elkerülésére vonatkoznak majd. A Bizottság legkésőbb 2014-ig a hulladékgazdálkodási területet érintő új jogalkotási javaslatok kidolgozását is ígérte, amely a tájékoztatás szerint elsősorban a hulladékká vált gépjárművek, az elem és akkumulátor hulladékok, a szennyvíz-iszap és a perzisztens szerves hulladékok kezelése területén hozhat új szabályozást. Az irányelv felülvizsgálatára az EU erőforrás hatékonysági

¹⁰ <http://greenfo.hu/hirek/2013/01/06/lengyelorszag-is-gmo-mentes>

stratégiájával összhangban történik. A javaslatok társadalmi egyeztetésére 2013 második felében kerül sor.

Az EURO-VI szabványrendszer bevezetése

Január elsején lépett hatályba az EURO-VI szabványrendszer, amely első körben a buszok és a nehézgépjárművek számára írt elő új kibocsátáscsökkentési határértékeket. A 2009-ben elfogadott rendelet lefektette, hogy az egyre szigorodó emissziós előírások új szintjét (EURO-VI) 2012. december 31-től kell alkalmazni a leginkább szennyező szegmensben: ezzel a nappal kezdődően csak az EURO-VI-os szabványnak megfelelő új buszokat és teherautókat lehetett értékesíteni az Európai Unió területén. Az EURO-VI jelentős környezeti tehercsökkenést jelent a 2008-ban kötelezővé vált EURO-V-höz képest: ebben az összehasonlításban 80 százalékkal kevesebb nitrogén-oxidot (NOx), és 66 százalékkal kevesebb szállóport bocsáthatnak ki kilométerenként az új szabvány szerinti járművek.

Az Európai Bizottság iparpolitikáért felelős tagja januári nyilatkozatában üdvözölte a jogszabály hatálybalépését, és megjegyezte, a rendelet nemcsak az EU levegőminőségének, hanem az autóipar versenyképességének javításához is hozzájárul majd. Antonio Tajani magyarázata szerint a „tisztább” járművek nagyban növelhetik az európai autógyártók külföldi piacszerzési lehetőségeit, szerinte ugyanis egyre nagyobb kereslet mutatkozik az egyébként szennyezőként elkönyvelt országokban is az alacsony kibocsátású technológiák iránt. Hasonló célokat tűzött ki maga elé ugyanis a tavaly novemberben elfogadott CARS 2020 akcióterv is, amelynek egyik kulcseleme az európai autóipar exportlehetőségeinek javítása. A rendelet az Európai Unióban is bevezette azokat a globálisan (az Egyesült Államokban is) már egységesített eljárásokat, amelyekkel valós időben mérni lehet, hogy az előírások hatására valóban csökkenni kezdett-e a károsanyag-kibocsátás. A korábbi években készített hatástanulmányok bebizonyították, hogy egyes jármű-szegmensekben – hiába a határértékek radikális mérséklése – a valóságban mégsem csökkent az emisszió.

A világszerte elfogadott kibocsátási mérési előírások mellett a jogszabály rendelkezik a fedélzeti vizsgálatokról, a javítási információk elérhetőségének javításáról, a szennyezést mérő eszközök tartósságáról, azok cseréjének szabályairól, valamint a széndioxid-kibocsátás és az üzemanyag-fogyasztás méréséről. A rendelet megalkotásának alapjául szolgáló tanulmány szerint a szállópor-szennyezés egyre nagyobb problémákat okoz az Európai Unióban. A környezeti hatások mellett fontos a kibocsátási határértékek egységesítése, amivel könnyebb lehet több országban forgalomba hozni a gépjárműveket. A 66 százalékos szállópor-kibocsátási csökkentés 0,01 g/kWh-s határértéket jelent, amely speciális szűrők beépítését teszi szükségessé a dízeljárművekbe. A nitrogén-oxidokra vonatkozó emissziós csökkentés 0,4 g/kWh-s felső határt jelent.

Az EURO-VI szabványok idő előtt léptek hatályba, a bizottsági kezdeményezést elfogadva ugyanis az EU rendeletekkel váltotta fel az Unióban forgalomba hozott járművek kibocsátását szabályozó irányelveket, így nem állt türelmi idő a tagállamok rendelkezésére az uniós szabályok átvételére. Az EURO-VI szabvány 2014 szeptemberében lép hatályba a személygépkocsikra és a könnyű tehergépjárművekre, míg 2015 szeptemberétől a 1,3-1,7 tonna közötti súlyú kereskedelmi célú gépjárművekre is alkalmazni kell.

Bizottsági javaslat az elektromos töltőállomás-hálózatok kiépítésére

Az Európai Bizottság január elején fogadta el a tiszta üzemanyagok elterjesztéséről szóló stratégiáját, amelyben tagállamokra lebontott, kötelező érvényű célszámokat javasolt a „zöld járművek” üzemeltetését segítő infrastruktúra kiépítésére. Eszerint Magyarországnak 2020-ra már legalább 7000 elektromos töltőállomással kellene bírni. Ezek olyan „kutak” lennének, amelyekből az elektromos autókat és más hasonló elven működő járműveket lehetne feltölteni. A többi tagállami célszámmal együtt összesen 800 ezer elektromos töltőállomás kialakítását tartja szükségesnek Brüsszel az Európai Unió területén. Németországnak 1937-ről 150 ezerre, Hollandiának 1700-ról 32 ezerre, Spanyolországnak pedig 1356-ról 82 ezerre kellene emelnie a töltőállomások számát a kijelölt évre. Szlovákiának a jelenlegi 3 töltőállomását 2020-ra 4000-re kellene kibővítenie. Csehországnak pedig már 23 ezer kutat kellene megépítenie a mostani 23-hoz képest, Romániában pedig a meglévő egyetlen kút után további 10 ezret jelölt ki a Bizottság. Ezekre a javaslatokra még az Európai Parlamentnek és a tagállamokat tömörítő Tanácsnak is rá kell bólintania, de lehetőségük van egyrészt a számok megváltoztatására, másrészt a kötelező jelleg feloldására is.

A Bizottság által egyidőben elfogadott három a területhez kapcsolódó dokumentum a következő: egy irányelv-tervezet az infrastruktúra és a szabványok kiépítésének szabályairól, egy közlemény az alternatív üzemanyagok európai stratégiájáról, valamint egy cselekvési terv a cseppfolyós földgáz használhatóságáról a hajózási szektorban. A közlekedésért felelős uniós biztos azt mondta, hogy a csomag célja a tiszta üzemanyagokkal kapcsolatban kialakult ördögi kör megszüntetése. Siim Kallas szerint „kevés a töltőállomás, mert nincs elegendő elektromos autó. Kevés elektromos autó van Európában, mert nincs rá kereslet. Az állampolgárok pedig nem vásárolnak ilyen autókat, mert drágák, és mert nincs elég töltőállomás”. A biztos elmondta, hogy ezek miatt kell megtörni a kört a töltőállomások számának radikális növelésével. Emlékeztetett, hogy az Egyesült Államok és Kína azt vette tervbe, hogy 2020-ra már összesen 6 millió elektromos autó fog közlekedni az amerikai és kínai utakon. Siim Kallas véleménye szerint a cél az, hogy a töltőállomások száma érjen el egy olyan kritikus tömeget, ami után gyártóknak már az olcsóbb autók gyártása érdekévé válik, és ezáltal a fogyasztók is ilyen autót fognak vásárolni.

Az irányelv lefekteti egy olyan EU-szabvány szabályait is, amely azt tenné lehetővé, hogy minden országban ugyanolyan csatlakozójú autót gyártsanak, és azokhoz egységes töltőállomásokat építsenek. A bizottság az elektromos autók mellett több másféle tiszta üzemű technológia elterjesztését is elősegítené, például a hidrogénüzemű járművekkel kapcsolatban megállapította a testület, hogy Németországban, Dániában és Olaszországban az eddigi jelentős számú töltőállomást, illetve a jövőben létrejövőket is hálózatba kell kapcsolni egy egységes szabvány szerint. A 2013 eleji állás szerint a hidrogénautók tulajdonosai összesen 14 uniós tagállamban tölthették fel járműveiket. A cseppfolyós (LNG) és a sűrített földgázzal (CNG) az Európai Bizottság azt javaslatot fogalmazta meg, hogy 2020-ra a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) maghálózatához tartozó mind a 139 tengeri és belvízi kikötőben legyen ilyen feltöltési lehetőség, hiszen ezeket a technológiákat főként a hajózásban veszik igénybe. A cseppfolyós földgáznak azonban a közúti szállításban is jelentősebb szerepet képez el a Bizottság. Így a javaslatuk szerint a jelenlegi 38 LNG-töltőállomást úgy kell bővíteni, hogy a TEN-T maghálózaton 400 kilométerenként legyen ilyen töltőállomás. A CNG-töltőállomásoknak a tervezet szerint pedig 150 kilométerenként kellene rendelkezésre állnia a személyautók számára, hiszen az EU útjain közlekedő személygépkocsik 0,5 százaléka (közel egymillió autó) már 2013 elején is sűrített gázzal üzemelt.¹¹

A német energiafordulat hatásai

A BDEW német víz- és energiaipari szervezet adatait feldolgozó januári sajtóelemzések szerint visszajára fordult, egyenesen hátráltatja a környezetvédelmi célok elérését a német energiaipari fordulat. A BDEW (Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V.) adatai szerint az energiafordulat utáni első teljes évben a viszonylag magas fokon környezetkárosító széntüzelésű erőművek aránya a németországi áramtermelésben megnövekedett: a kőszéntüzelésű erőművek részaránya az előző évi 18,5 százalékról 2012-ben 19,1 százalékra, a barnaszén-tüzelésűeké pedig 24,6 százalékról 25,6 százalékra emelkedett. Az üvegházhatást okozó szén-dioxidot egyáltalán nem kibocsátó energiaforrások részaránya azonban a 2011-ben leállított nyolc atomerőmű miatt 2012-ben az előző évi 17,7 százalékról 16 százalékra csökkent le.

Az ingadozó ökoáram-termelés kiegyenlítésére alkalmas földgáztüzelésű erőműveket, valamint a szintén viszonylag „tiszta” áramot termelő kapcsolt hő- és villamoserőműveket szinte alig kapcsolták a hálózatra, hiszen az ökoáram-betáplálás törvényben előírt aránya mellett üzemeltetésük már nem volt kifizetődő. A földgáz részaránya ezért a német áramtermelésben 2012-ben az előző évi 13,6 százalékról 11,3 százalékra csökkent. A gázüzemű erőművek német áramtermelésből való fokozatos kiszorulását nemcsak az

¹¹ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20130124-7000-elektromos-toltoallomast-akar-magyarorszagon-az-eu.html>

ökoáram támogatása eredményezte, hanem a szén alacsony világpiaci ára is. Azonban az Egyesült Államokban a palagáz-termelés területén elért hatalmas haladás nagy szénkészlettel árasztotta el a világpiacot, melynek hatására a viszonylag magas európai gázárak mellett jelentősen javult a szénerőművek versenyképessége. Az ökoáram-termelés támogatása a német áramexportot is fellendítette. Németország az energiafordulatot követő első teljes évben, 2012-ben akkora mértékű elektromos áramot exportált, mint még soha. A BDEW adatai szerint Németország 2012-ben 23 milliárd kilowattóra elektromos áramot exportált, mely közel négyszerese a 2011-es hat milliárd kilowattórának. A 2012-ben mért rekord 800 millió kilowattórával több az eddigi 2008-as rekordnál.

A BDEW igazgatója, Hildegard Müller januári nyilatkozatában azonban figyelmeztetett, hogy az „export” ebben a konkrét esetben nem feltétlenül kereskedelmi ügyletként értendő, hiszen nem minden esetben járt együtt bevétellel, mivel az elektromos energia, amennyiben engedik, a fizika törvényeit követve egyenlíti ki a többletkapacitás és a felhasználási igény területi különbségeit. A BDEW-nek nincsenek adatai arról, hogy a külföldi hálózatokba betáplált áram mekkora része járt bevétellel. A Németországban támogatással kitermelt nap-, biomassza- és szélenergia kiáramlása az elemzések szerint nemzetgazdasági kárt von maga után. Sőt vannak olyan extrém esetek, amikor a német áramszolgáltatóknak még fizetniük is kellett azért, hogy a felesleges áramot külföldi hálózatokba adhassák át. A német hálózati áramszolgáltatókat ugyanis törvény kötelezi a teljes németországi szélenergia termelés átvételére a hatóságilag rögzített áron, minden esetben, tehát akkor is, ha arra egyáltalán nincs se hazai se külföldi kereslet. Erre volt példa a 2012 karácsonykor történt eset is. Amikor is a német áramszolgáltatók megawattóránként 220 eurót fizettek annak érdekében, hogy átadhassák az áramot, holott máskor 50 eurót kapnak érte. Összesen mintegy 9200 megawattóra elektromos energiát adtak át így akkor külföldi hálózatoknak. A megújítható energiaforrások kiaknázására vonatkozó törvény szerint az így kialakuló költségek szintén a német áramfogyasztókat terhelik.

A német túltermelés által a hálózati stabilitásra jelentett veszély kivédése érdekében a Cseh Köztársaság és Lengyelország már bejelentette, hogy ha szükséges, akkor lekapcsolja a határon a németországról a saját hálózatát. A BDEW igazgatója szerint az energiapolitikában a 2013-as választási év „elveszett év” lesz és nem lehet előrelépésre számítani a problémamegoldásban. Müller azonban elmondta, ennek ellenére folytatni kell a koncepcionális munkát, mivel „az energiafordulat egyszerűen nem vezethet az árak és a szén-dioxid-kibocsátás növekedéséhez”.¹²

¹² <http://www.greenfo.hu/hirek/2013/01/10/ongol-a-nemet-energiafordulat>